

הסכת שיתופי – תוצר לדוגמה

הסכתי

סמל שאלון

"זכר ונקבה ברא אותם". על השוני המהותי בין איש לאישה.	
מגישים: תהילה בלכר, הוד אראל.	
קישור להסכת	

תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה

האם נכון שההבדל בין גברים לנשים הוא כה עמוק ומהותי, עד כדי כך שאפילו אופן לימוד התורה יהיה שונה? האם כשעלה משה רבנו למרום לקבל תורה וה' אמר לו " **כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל**". (שמות י"ט) הוא התכוון לאמירה שונה? כך מפרש רש"י במקום " לבית יעקב אלו הנשים תאמר להן בלשון רכה. ותגיד לבית ישראל- עונשים ודקדוקין פרש לזכרים דברים

הקשין כגידין. (שם) ואולי, זאת אמירה חגיגית, שרית שלא מעידה על שוני? האשה 'נבנתה', בעוד שהאיש 'נברא' ('וַיֵּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת־הַצֶּלַע אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיִּבְרָא אֶל־הָאָדָם: " (בראשית, ב', כ"ב) " וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ" על כך אומר המדרש (בראשית רבה, י"ח, א') " ניתן בה בינה יותר מן האיש", האשה נוטה להתבונן יותר, להבין יותר, ואולי בשל כך היא מתחברת יותר לדיבורים רכים. (דיבורים רכים אינם נופלים מחשיבותם או מרצינותם מדברים הנאמרים בצורה קשוחה, ההבדל בסגנון הצגת הדברים.) הרב צבי יהודה קוק, זצ"ל, היה מצטט רבות את הפסוק בתהילים "אחת דיבר אלוקים, שתיים זו שמעתי" (תהילים, ס"ב, י"ב) - אלוקים דיבר דיבור אחד, אך בארץ, בכלים אנושיים אנו שומעים זאת ב2 קולות (מזכיר במידה מסויימת את מצוות השבת "שמור וזכור בדיבור אחד" - ה' אמר ביחד ובאמירה אחת, אך אנו, שומעים זאת בנפרד) התורה היא אחת, והדרך לקבל אותה, כאן, בארץ, היא שונה בין גברים לשנים.

היבטים: פרשנות/עמדה/תובנה אישית

היבט: פרשנות/עמדה/תובנה - תהילה בלכר

אני, תהילה, חושבת שהתורה היא אחת, ודווקא בתורה, כשיא של קירבת אלוקים, צריכה להיות אחדות מלאה. למה להפריד גם כאן? ברור שאנחנו שונים, שוני פיזי ושוני נפשי, אבל בשכל, בהבנה, אנחנו שווים. אמנם ישנן מצוות שהנשים פטורות מהן, לדוגמה: " וכל מצות עשה שהזמן גרמה, אנשים חייבין ונשים פטורות." (משנה, קידושין, פרק א', משנה ז') אך זה מסיבות טכניות, כלכליות וחברתיות, אין כאן אמירה שהתורה של האשה היא שונה. התורה שווה לכולם ולכן חובה עלינו ללמד אותה ולהעביר אותה הלאה לדורות הבאים בצורה שווה ואחדותית.

היבט: פרשנות/עמדה/תובנה - הוד אראל

אני חושבת ההיפך. דווקא לימוד תורה, הוא שיא האנושיות שלנו, הכי "בצלם אלוקים" שאדם יכול להשיג, ולכן הלימוד הזה חייב להיות הכי מדויק, הכי ספציפי, כל אחד כפי תכונתו וכפי שנברא. אנחנו, הנשים נבראנו בלשון "וייבן", בינה, התבוננות, והאיש "נברא", נוצר יש מאין. כנראה שיש הבדל מהותי, שהרי התורה לא היתה בוחרת להשתמש ב2 מינוחים שונים לתאר דבר כ"כ משמעותי. מאד התחברתי להבנת הפסוק מתהילים, ס"ב "אחת דיבר אלוקים, שתיים זו שמעתי" כפי שמסביר הרב צבי יהודה קוק. התורה, כשהיא עוד היתה בשמים היא היתה לגמרי אחת, אבל בארץ, באנושיות, היא נחלקת.

מקטעים

מקטע 1: 00:00-00:13
הקדמה.

שמירה

מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

ר הוד אראל

*כותרת מקטע – הגדרת

מטרתו

הקדמה.

מה יאמר במקטע

ב"ה, כסלו תשפ"ו
פודקאסט (הסכת) בנושא "זכר ונקבה ברא אותם" - על השוני בלימוד תורה בין גברים לנשים.
(עמוד 20 בספר)

דברי פתיחה ראשוניים, כותרת הפודקאסט

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 2

שמירה

01:03 - 00:13 מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

הוד אראל

***כותרת מקטע – הגדרת מטרתו**

פתיחת הדברים והצגת נושא הדיון

מה יאמר במקטע

שלום לכם מאזינות ומאזינים וברוכים הבאים להסכת השבועי שלנו בעינייני בית חינוך ומשפחה.

היום נשוחח על ההבדלים בין איש ואשה ועל ההשפעה של הבדל זה על אופן לימוד התורה של האיש ושל האישה. האם באמת יש הבדל נתחיל מכך שקשה להמשיך וללמוד על זוגיות, על אהבה, מבלי להבין את ההבדלים הנעוצים בבסיס הקשר בין איש לאשה.

רק נבהיר לרגע, שוני אין בו עדיפות, אין יתרון של זה על-פני זה. השוני יכול להיות מוקד למתח ותחרות אך גם יכול להביא לקבלה, להכלה ולהבנה טובה יותר. בשוני יש שוויון דווקא באחדות ישנה תחרותיות.

אז אולי אנחנו שונים זה מזו רק בצד הפיזי? אולי כמו זבוב השונה מזבובה בצד הביולוגי, כדי להמשיך את קיום המין?

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 3

שמירה

מקטעים 01:03-02:32 ?

→ הוספת פרטים למקטע

תהילה בלכר

*כותרת מקטע – הגדרת מטרתו

תחילת הצגת הדיון והדילמה.

מה יאמר במקטע

בואו נתחיל מההתחלה, הכי התחלה שאפשר. בסיפור בריאת האדם מספרת לנו התורה כך
".וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ: זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם
תּוֹבֵנוֹת מֵעֵינֵינוֹת, הָאֶחָד-הָאֶדָם, לְהַבְדִּיל מִשָּׂאֵר הַבְּרֹאִים, נִבְרָא בְּצַלְמוֹ וּכְדִמּוֹתוֹ שֶׁל אֱלֹהִים. 2
זו תובנה מעניינת שדורשת עיון וביורור, ואולי, בפרקים הבאים נדון בה, אך, היום, נתבונן בחלקו
השני של הפסוק "זכר ונקבה ברא אותם". אצל כל שאר הנבראים, החיות, אמרה לנו התורה
".וַיִּבְרָךְ אֹתָם אֱלֹהִים, לֵאמֹר: פְּרוּ וּרְבוּ, וּמִלְאוּ אֶת-הָאָרֶץ בְּיִמֵּי, וְהָעוֹף, יִרְבֵּ בָאָרֶץ.", הקישור בין
הזכר לנקבה ייצור את המשך קיום המין, אין כאן איזכור לשוני, שכן כל עיקר השוני הוא כדי
לאפשר את המשכיות החיים
לעומת זאת, אצל בריאת האדם, מדייקת התורה ואומרת שיש 2 נבראים שונים הקרויים אדם,
אחד מהם הוא זכר והשני נקבה. 2 בריות ובריאות שונות
טוב, ברור שאנחנו שונים, רוצים דוגמה? תארו לכם איש ואשה בקניון, האשה רצה מחנות
לחנות בעוד הגבר רובץ על ספסל מזדמן וממתין שייגמר כבר והוא כמובן, יסחוב את כל
השקיות לרכב... עוד דוגמה? בבקשה, גבר יושב על כורסא בבית, שואג, מניף ידיים, רוקע
ברגליים, בטלויזיה משחק כדורגל. ואשתו? נו, מה נראה לכם? נרדמה מזמן...

B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 4

שמירה

05:26 - 02:32 מקטעים

→ הוספת פרטים למקטע

תהילה בלכר

***כותרת מקטע – הגדרת מטרתו**

טענה בעד לימוד משותף ללא
הבדל

מה יאמר במקטע

אז בואו נדבר טיפה ברצינות. נראה, שהשוני בין גברים לנשים הוא שוני מהותי, עמוק, ולא רק חיצוני. אבל, האם השוני הזה בהכרח קשור גם לשוני בלימוד? האם צריך ללמד תורה באופן שונה לגברים ולנשים?

שנינו נבראנו "בצלם אלוקים", הגמרא מסבירה, שאמנם אין לנו אפשרות פיזית להידמות לאלוקים, אך הדמיון יהיה בתכונות "אבא שאול אומר: 'ואנוהו' – הוי דומה לו: מה הוא חנון ורחום – אף אתה היה חנון ורחום". (שבת, קל"ג, ע"ב) פירוש אחר להסבר הביטוי הוא כמו צל, לצל יש את אותם קווי מתאר, את אותה הצורה כמו לחפץ עצמו, כך אנחנו, בני האדם, נבראנו כמו צל של אלוקים, כדומים לו. (מלבי"ם, בראשית, א', כ"ז) 2 הפירושים בעצם אומרים את אותו הדבר, הן האיש והן האישה צריכים לעשות מאמץ להידבק בה', להיות טובים, מוסריים, צודקים וגומלי חסדים כדי להיות ראויים לתואר הנפלא "בצלם אלוקים". ומכאן נמשיך, מהו הדבר שהכי קושר אותנו לאלוקים? שהכי מלמד אותנו מה רצון ה', מה ה' דורש מאיתנו? לימוד תורה. ולכן, הכי נכון והכי מדויק ללמוד את אותה התורה, בדרך שווה וללא הבדל "זכר ונקבה ברא אותם" – גם הזכר וגם הנקבה קשורים לתורה, מצווים ללמוד אותה. אמנם השפה העברית מדברת בלשון זכר, ואין כאן המקום להרחיב ולדון למה, אך זוהי 'ברירת המחדל' השפתית. ולכן, לימוד תורה, נאמר בלשון זכר, אך אין הכוונה לזכר דווקא אלא לאדם מעם ישראל, זכר או נקבה.

'בואו נעיין במשנה, מסכת קידושין, פרק א', משנה ז
כל מצוות הבן על האב, אנשים חייבין ונשים פטורות"
וכל מצוות האב על הבן, אחד אנשים ואחד נשים חייבין
וכל מצות עשה שהזמן גרמה, אנשים חייבין ונשים פטורות
וכל מצות עשה שלא הזמן גרמה, אחד אנשים ואחד נשים חייבין
וכל מצות לא תעשה בין שהזמן גרמה בין שלא הזמן גרמה, אחד אנשים ואחד נשים חייבין,
"חוץ מבל תשחית ובל תקיף ובל תטמא למתים
נתייחס לחלק הראשון של המשנה. ישנן כמה מצוות שגברים מחוייבים בהן ונשים פטורות.
לדוגמה, ללמד תורה את הבן. אין הכוונה שאסור לנשים לקיים את המצווה, אלא, בשל
התנאים החברתיים, הכלכליים שהיו בזמן כתיבת המשנה, להרבה נשים אלמנות לא היתה
אפשרות חברתית ו/או כלכלית לדאוג לחינוך הילדים ולכן חז"ל, ברגישותם, פטרו את הנשים
כן, יש אופי שונה, יש גיוון ואנחנו לגמרי לא אותו דבר, אבל ללמוד תורה ביחד- זה דבר נפלא
וראוי
אז נכון, יש תמיד אנשים שמעניין אותם סוג מסויים של שיעורים ואחרים דווקא משהו אחר
מרתק אותם, אך ההבדל הוא לא בין זכר לנקבה, אלא בין סגנונות שונים של אנשים.

📖 B I U ▼ ≡ ≡ ≡ ▼ ▼ A ↶ ↷

תוספות אמנותיות מתוכננות

7 מקטע 5 -05:26 -08:53

שמירה

מקטעים ?

הוד אראל

→ הוספת פרטים למקטע

*כותרת מקטע – הגדרת מטרתו

טענה נגד לימוד משותף

מה יאמר במקטע

אני חושבת אחרת. אני חושבת שהשוני הגופני מעיד על שוני מהותי יותר. ודווקא במקום הכי רוחני, הכי "בצלם אלוהים", הוא בא לידי ביטוי.

כשמשנה רבנו עולה לשמיים לקבל תורה, אומר לו ה' "וּמִשָּׁה עָלָה, אֶל-הָאֱלֹהִים; וַיִּקְרָא אֵלָיו ה', מִן-הָהָר לֵאמֹר, כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל". (שמות י"ט)

מה פשר הכפילות? בית יעקב, בני ישראל, זה לא אותו הדבר? עונה על- כך רש"י, בחוכמתו "- לבית יעקב אלו הנשים תאמר להן בלשון רכה. ותגיד לבית ישראל- עונשים ודקדוקין פרש לזכרים דברים הקשין כגידין." השוני בין הגבר לאשה הוא כה עמוק, עד שאפילו דרך מסירת התורה היא שונה ביניהם. האשה תבין יותר, תתחבר יותר לדברי תורה הנאמרים בלשון רכה, בעוד הגבר יהנה, ישמח וירגיש חלק בתורה שנאמרת בצורה ברורה וחד משמעית.

ביטוי מעשי לעניין הזה ניתן מאבות האומה, מאברהם ושרה. אברהם הוא הפועל והעושה, כשבאים האורחים אברהם הוא זה שרץ, טורח, מכין ומארח. ושרה? באוהל, מכינה בצנעה את העוגות. (אזה... כמה היינו רוצים לדעת מה המתכון של העוגות האלו, נכון?) והנה, מעניין לראות שבתיאור התורה את אברהם כמורה, כמעביר סמנריונים באמונה משתמשת התורה בלשון רבים "את הנפש אשר עשו בחרן" עשו? מי עוד? יגלה לנו רש"י ע"פ מדרש רבה מה קרה. "אשר עשה אין כתיב כאן אלא אשר עשו א"ר חוניא אברהם היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים" אפשר ללמוד מכך על מעלת הצניעות שהיתה בשרה, ובוודאי זהו לקח חשוב וראוי, ואולי אפשר ללמוד מכאן עוד לקח, חשוב גם הוא. אברהם, איש האמונה הגדול מבין שכדי לבשר לעולם את בשורת האמונה באל אחד, לא די ללמד את הגברים ויותר מכך, לא די שהוא, עם כל הכשרונות והידע שלו ילמד גם את הגברים וגם את הנשים, אלא כדי להטמיע באופן הטוב ביותר את האמונה בה', הוא צריך את שרה. הוא ילמד את הגברים, הכי טוב שאפשר, אין מורה טוב ממנו, אבל גם הוא יודע, שכדי לחדור גם ללבבן של הנשים, את זה שרה תעשה טוב ממנו. הדרך הגברית והדרך הנשית בהבנה, בהפנמה, היא שונה בתכלית.

כמובן, כולנו מכירים את אותה חברה, שכנה או דודה, שהיא אחרת וגם את אותו חבר או בן דוד שאוהב דווקא שירה ופיוט, נכון, אך התורה דיברה על הנורמה, על הרוב חז"ל, במדרש בראשית רבה, מתארים לנו את האשה לפי צורת הבריאה שלה, כפי שנאמר בתורה "וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת-הַצֶּלַע אֲשֶׁר-לָקַח מִן-הָאָדָם, לְאִשָּׁה; " ויבן ה' אלקים את הצלע, ר"א בשם רבי יוסי בן זמרא אמר, ניתן בה בינה יותר מן האיש" יש לאשה כוח התבוננות פנימית יותר מהאיש ומהצד השני מספרים לנו חז"ל, מסכת שבת דף ל"ג נשים, דעתן קלה", לאשה יש נטייה קלילה יותר, להבדיל מהאיש שהוא נוטה יותר לכובד ראש.

כמובן, אלו אמירות מכלילות ויש צורך לחקור אותן לעומקן, אך כל מסקנה שלא נעלה, מתארת מציאות חד משמעית, יש שוני, השוני הוא משמעותי וחד ונראה שהוא גם משפיע על אופן הלימוד וההפנמה.

תוספות אמנותיות מתוכננות

)

7 מקטע 6 08:54 - סוף.

שמירה

מקטעים ?

→ הוספת פרטים למקטע

הוד אראל

*כותרת מקטע – הגדרת מטרתו

סיכום וסיום

מה יאמר במקטע

אז איך מצליחים לחיות זה עם זה? איך מצליחים להקים משפחה יחד עם הבדלים כל- כך משמעותיים? נכון, זו עבודה, עבודת חיים. להכיר בשוני, לכבד את השוני, לתת לו מקום- מקל מאד.

בפרקים הבאים נמשיך ונדבר על עבודה קשה ומתגמלת זו

להתראות

אהבתם? סמנו לנו לייק!

תוספות אמנותיות מתוכננות

--	--

--

מושגים

ציינו מושגים שיתופיים (המוזכרים בתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה) כמספר חברי הצוות. לכל חבר צוות הוסיפו שני מושגים אישיים (המוזכרים בהיבט: פרשנות/עמדה/תובנה). אין חובה שהמושגים האישיים יהיו שונים מהמושגים השיתופיים, וגם אין חובה שהם יהיו שונים בין חברי הצוות.

מקורות

בראשית רבה, א, כ"ז, י"ח, א'.
בראשית, א', כ"ז, ב', י"ג,
מסכת שבת, קל"ג, ע"ב
מלבי"ם, בראשית א', כ"ז
משנה, קידושין, פרק א', משנה ז'
שמות, י"ט, רש"י במקום